

naloge. V Zborniku sledi uvodnim mislim, ki predstavijo raziskovalno dejavnost osnovnošolcev od leta 1969, vabilo z napotki k raziskovalni nalogi za leto 1993/94 "Razvoj turizma v mojem kraju". Za popestritev samih raziskovalnih nalog k uvodu sodita še prispevka o fotografiji in videu. Glavnino Zbornika predstavljajo naloge mladih zgodovinarjev in geologov. Razvrščene so po abecednem redu krajev, kjer delujejo raziskovalni krožki na posameznih šolah. Šole so predstavljene s podatki o naslovu naloge, avtorjih-učenceih, mentorjih in mentoricah. Povzetke raziskovalnih nalog so večinoma pripravili mentorji, le-te je uredništvo Zbornika skrajšalo in lektoriralo. Če naloge niso imele ustreznih povzetkov, so te pripravili v samem uredništvu z oznako Ur.

Risbe in skice so kot likovna oprema povzete iz raziskovalnih nalog in v Zborniku niso neposredno povezane s tekstom.

Učenci - raziskovalci so predstavljali kulturne spomenike v svojem kraju na različne načine. Nekateri so predstavili vse spomenike, drugi so jih opisali le nekaj, nekateri samo skupine spomenikov. Nekaj raziskovalcev pa je omejilo svoje raziskave na en kulturni spomenik. Zanimanje otrok-raziskovalcev so pritegnili predvsem gradovi in graščine, kmečke in meščanske hiše, vodnjaki in cerkve. Pri letošnji raziskovalni nalogi je sodelovalo 78 osnovnih šol. Največ prispevkov je bilo s področja Štajerske, sledili sta Dolenjska in Bela krajina, nato še Primorska in Ljubljana z okolico. Razmeroma malo je bilo prispevkov mestnih šol, poleg Ljubljane so bili zastopani še Maribor, Murska Sobota in Novo mesto.

V Zborniku ne gre spregledati dela krožkov, ki so v letošnjem letu sodelovali na prvem srečanju mladih geologov. Objavljeni so povzetki geoloških raziskovalnih nalog. Za to prvo srečanje so učenci trinajstih šol pripravili raziskovalne naloge z naslovom "Kamnita in telnična dediščina v domačem kraju". Naloge mladih geologov so pregledali člani komisije za delo geoloških krožkov.

Aleksandra Serše

Ker je večina člankov oblikovana po navodilih organizatorja, svetujem vsem, ki jih omenjena področja zanimajo, da preberejo predvsem povzetke posameznih člankov. Ker bi se s pregledom avtorjev in naslovov tem ne mogla izogniti člankom, ki predstavljajo specifične računalniške rešitve, se bom omejila le na članke, ki so po moji oceni zanimivi za arhivske delavce.

Vladimir Sokolov v svojem referatu: Kam neki trenutno piha "informacijski veter"? prikaže razvojne trende na področju informatike predvsem na podlagi predstavitev sejma CeBIT'93. Predstavitve je zanimiva predvsem za tiste, ki se ukvarjajo z načrtovanjem računalniško podprtih informacijskih sistemov in so iz kakršnegakoli razloga zamudili hannovški dogodek, ali pa so bili med tisto množico obiskovalcev, ki so na sejmu videli le nepregledno množico računalnikov.

Za arhivsko prakso pa so zanimivi članki, ki govorijo o raznih načinih shranjevanja dokumentov. Nosilce informacij obravnavajo naslednji avtorji:

- Štefan Fajmut: Pota sodobne informatike v svetu in razvoj tehnik in tehnologij
- Metka Rot: Analogno in digitalno hranjenje dokumentov
- Martin Cvilak: Laserska kartica - kartica bodočnosti

Iz arhivskega vidika pa to tematiko obravnavata:

- Peter Pavel Klasine: Klasični in novi nosilci informacij v arhivih v odnosu med arhivistiko in informatiko
- Miroslav Novak: Prispevek k vrednotenju in arhiviranju strojno berljivega gradiva.

Ostali članki govorijo o različnih informacijskih sistemih, komunikacijah in prenosu dokumentov na elektronske medije.

Glede na to, da smo avtorji svoje prispevke oddali tudi na disketah, smo pričakovali, da bodo zbornik izdali tudi na elektronskem mediju ali pa vsaj, tako kot lansko leto, na mikrofilmu. Tudi izdelava samega zbornika ni najboljše kvalitete, lahko pa bi dodali tudi indeks ključnih besed. Vse to pa me nehote spominja na rek o kovačevi kobili:

Darija Plevel

Zbornik Informatica, Sistemi za upravljanje z dokumenti, 226 strani, pripravljali odbor posvetovajnja DOK-SIS'93, Ljubljana, maj 1993

Posvetovanje, ki ga je organiziralo Slovensko društvo informatika v Portorožu 19. - 21. maja je bilo namenjeno predvsem izmenjavi izkušenj na področju razvoja informatike in uvajanja sodobnih informacijskih sredstev v vse pore našega življenja, področju komunikacij ter problemom v zvezi z upravljanjem z dokumenti.

Računalnik v arhivu - aspekti uporabe informacijske tehnologije, Sodobni arhivi, posebna izdaja, številka 3, 160 strani, Maribor 1993

V oceni želim predstaviti knjigo g. Novaka predvsem kot koristen pripomoček za vse strokovne delavce v arhivih, ki se srečujejo z informacijsko tehnologijo. Ker v slovenskem jeziku primanjkuje poljudnoznanstvene literature, ki bi podajala širši pregled prek osnov računalništva in informatike, pri-

poročam knjigo vsem, ki pri svojem delu uporabljajo osebne računalnike, še posebej v okviru neprofitnih institucij, kjer rezultati dela običajno ne prinašajo konkretnih finančnih rezultatov in uporaba informacijske tehnologije ne prinaša strateških prednosti pred konkurenco. Knjiga je konkreten prispevek k predstavitvi računalnika kot orodja in ne kot nekakšne znanosti, namenjene sami sebi.

Posamezna poglavja so oblikovana tako, da knjigo lahko uporabimo kot priročnik pri vsakdanjem delu, ne glede na to, da bi strokovnjaki z računalniškega področja lahko našli vrsto pomankljivosti in nenatančnosti.

Prvo poglavje je posvečeno informatiki. Osnovne pojme morajo poznati vsi, ki se želijo pogovarjati z informatiki, za katere so predstavljeni izrazi osnovna abeceda. Poglavje je razdeljeno na podpoglavja, v katerih opiše tudi odnos med arhivistiko in informatiko.

V drugem poglavju opisuje računalniško strojno opremo s poudarkom na osebnih računalnikih. Opis pomnilnikov je zelo natančen, za arhivsko teorijo in prakso pa so pomembni predvsem zunanji pomnilniki kot različne vrste nosilcev informacij.

Tretje poglavje, ki govori o programski opremi, je sicer nekoliko skromnejše obdelano. Razlog je verjetno tudi v relativno hitrem spreminjanju posameznih programskih pristopov.

Sledijo krajša poglavja, ki so povezana z uporabo računalnika pri vsakdanjem delu in so rezultat predvsem praktičnih izkušenj uporabe računalniške opreme v Pokrajinskem arhivu Maribor.

Ob morebitni novi verziji teksta bi bilo potrebno pripraviti nekatere dopolnitve in strokovno recenzijo računalniškega in informacijskega strokovnjaka. Tako obdelan priročnik pa bi lahko uporabili kot obvezno literaturo za študente arhivistike in pripravnike.

Darija Plevel

Andelko Badurina: Boljunski glagolski rukopisi, Historijski arhiv Pazin, posebna izdaja 11, Glagoljski rukopisi 1, Pazin 1992, 159 str.

Plod dolgoletnega sodelovanja zgodovinskih arhivov na Reki in v Pazinu je enaintrideset številni skupne arhivske revije in deset posebnih izidov priložnostnih publikacij. Arhiva sta 1990 prenehala s tovrstnim sodelovanjem, vendar ohranjata tradicijo izdajanja obeh vrst publikacij, seveda vsak zase.

Leta 1992 je v Pazinu izšel enajsti zvezek v seriji posebnih izdaj, ki je obenem prvi v nizu, imenovanem Glagolski rukopisi. Glagolske napise in zapise srečujemo tudi v Sloveniji, predvsem v obalnem predelu, zato bi utegnile biti objave rokopisov,

ki jih izdaja arhiv v Pazinu, zanimive tudi za nas. Andelko Badurina v uvodni razpravi (objavljena tudi v italijanščini, angleščini, francoščini in nemščini) predstavi glagolske rokopise, ki jih hrani Hrvaška akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu. To so župnijske matične in računske knjige bratovščin iz konca 16. in prve polovice 17. stoletja, nastale v istrskem kraju Boljun. Dragocene so kot vir za proučevanje krajevne zgodovine pa tudi gospodarskih in družbenih razmer celotne Istre, a žal do sedaj premalo upoštevane. Sledi objava transkripcije zvezka z obračuni prejemkov in izdatkov vseh boljunskih cerkva. Na začetku zvezka je objavljena tudi kronika dogodkov, ki jo je pisal duhovnik. Avtor nas posebej opozori na to, katero okolje se poleg domačega v kroniki najpogosteje omenja. Ugotavlja, da sta to preostala Hrvaška in Avstrija ter le nekajkrat Kranjska in Beneško, pa še to le v povezavi s kužnimi boleznimi, kar pomeni, da je imel pisec sebe in Istro za usodno povezane s Hrvaško. Opozori nas tudi na jezikovne posebnosti in navedbe liturgičnih predmetov, naštetih med nabavami za cerkve. V dodatku najdemo kronološki pregled starešin, ki so v bratovščinah skrbeli za imetje. Za boljše razumevanje jezika v tekstu je predstavljenih niz manj poznanih besed.

Vlasta Tul

Život i djelo dr. Danila Klenu (1910-1990), Historijski arhiv Rijeka, posebna izdaja 11, Rijeka 1993, 120 str.

Celoten zvezek je posvečen dr. Danilu Klenu, doktorju prava in raziskovalcu ter arhivskemu delavcu. Rojen je bil v Trstu očetu Hrvat in materi Slovenki, Viktoriji Kodrič, doma iz Branika v Vipavski dolini. Leta 1921 je družina iz Trsta zbežala v Zagreb. Večino svojega življenja je nato preživel tam, nekaj časa pa je bil tudi na Reki. Prispevki različnih avtorjev obravnavajo vsa področja Klunovega delovanja. Njegove raziskave in razprave pomenijo veliko pridobitev za gospodarsko zgodovino Hrvaške in za njeno pravno zgodovino. Veliko razprav je posvetil srednjeveškemu obdobju na območju od Trsta, Istre do Reke in Kvarnerja. Ukvarjal se je tudi s pomorsko zgodovino, raziskoval in pisal o preteklosti Reke, o italijanski okupaciji Istre in kvarnerskih otokov med obema svetovnima vojnama ter o novejši politični zgodovini. Ogromno časa je preživel v domačih in tujih arhivih, kjer je črpal podatke za svoja dela. V arhivih v Rimu, Benetkah, Trstu in Gradcu in na Dunaju je evidentiral arhivsko gradivo za Istro, Hrvaško primorje, Kvarner in tudi za Slovensko primorje. Nekaj let je bil direktor zgodovinskega arhiva na Reki. Kaj vse